

tokat yemedim. Babam da beni hiç dövmedi. İlkokul öğretmenim de hiç vurmadı. Yakın birinden şiddet görmenin ne demek olduğunu bilemiyorum lakin Tophane'deki beklenmedik saldırıdan sonra sanki biliyorum. Neye benzeyeceğini, nasıl beklenmedik bir anda ortaya çıkabileceğini ve nasıl örtbas edileceğini, izlerinin haftalar sonra nasıl belireceğini, ilk 48 saat içinde hiç kendini belli etmediğini, ilk 48 saat içinde hiç renk vermediğini biliyorum.

Paraları ilk bir gece vakti Kurtuluş'ta muhalebiciden çıkarken fark ettim. Saldırının üzerinden haftalar geçmişti. Geç olmayan ama karanlık saatlerde koşarak bana doğru ilerlediğini düşündüğüm eşofmanlı kişi karşısında önce tedirginlik duydum. Daha sonra büyük bir korku ve panik. Birdenbire yanımda yürüyen kişiye onu tanımadığım halde adeta sığındım. Koşan kişi oysa bana doğru gelmiyordu. Koşarak beni geçti. Dokunmadı bile. Ben bu kısa süre içinde onun koşarak gelip bana vuracağını bunu bütün oradaki açık dükkanların izleyeceğini, ağlayacağını, bağıracağını düşündüm. Aslında düşünmedim. Gözlerimle gördüm. Gözlerim doldu. İşte sonra Genova'da geçirdiğim günlerim aklıma geldi. Genova'da G8 karşıtı harekette adeta İtalyan polisiyle gövdesel çekişme mi, sürekli darbeye açık ama kendini savunmaya da hazır olduğum o zamanı. Ama Tophane farklıydı. Tophane'de arkadaşlarla muhabbet ederken eşitlik, adalet için yürümüyorken, hayatı protesto ederken değil, bir sergi açılışında dururken sadece dururken böyle bir saldırıya uğramam, şiddetin çok farklı bir boyutu olduğunu düşündü bana.

İktidarın kayboluşu

Bu yazının amacı da çarpıklaştı o yüzden... Ama içselleştirdiğim şiddetin doğasını anlamam da kolaylaştı. Hannah Arendt'e göre şiddet ölümü içeren bir olgu olduğundan siyasi bir tavır olarak görülmez. Çünkü ölüm anti-politiktir. Ölüm bütün bağlardan kopma anlamına gelirken siyaset tam da bu bağlar içinde insanların, eylem ve konuşmayla ölümsüz kalma isteklerini temsil eder. Dolayısıyla ölümü hedefleyen ya da doğasında ölüm barındıran bir şeyin siyasetle ilişkisi olamaz. Ve yine Arendt'e göre şiddet, iktidarın tehlikeye girdiği anda ortaya çıkar ve kendi başına bırakılırsa iktidarın kayboluşuna yol açar. Fakat iktidarın kayboluşu şiddetin iktidar ku-

Kültür ve Turizm Bakanı Ertuğrul Günay saldırıların ardından Tophane'ye gitmişti.

racağı anlamına gelmez. Çünkü şiddet, iktidar yaratma kabiliyetinden yoksundur.

Tophane saldırısına geri dönecek olursak tam bu yazıyı yazarken bir başka saldırı haberinin geldiğini de eklemeliyim. Bu kez Atatürk imgesinin bir sanat eserinde kullanılmasına karşı çıkan CHP'li olduklarını iddia eden bir grup i-dans kapsamındaki "Free Zone" sergisindeki yapıta saldırmış. Gazeteler yine görüş için arıyorlar. Tophane olaylarıyla bu olayı aynı sepete koymak isteyerek... İsrarla Tophane saldırısının farklı olduğunu, oradaki şiddetin masum insanlara yapıldığını söyleyerek faillerin yakalanmadığını belirtmek için bir fırsat olarak görüyorum bu görüşleri... Ne var ki bu şiddetin siyaset malzemesi edildiğini gördük. Sıra bu şiddeti kimin yaptığını bulmakta değil mi? Eğer bir iktidar varsa ortada? Mutenalaştırmanın sanatla olan ilişkisine gelince nerede bir sanat galerisi varsa orasının elden gittiği -eli bu anlamda halk/public olarak kullanıyorum- konusunda Türkiye'de hem fikir pek çokları. Ne kadar emin.

New York'ta Soho'nun giderek pahalılaşması, turistik bir merkez haline gelmesiyle, burada çok ucuza loftlarda yaşayan sanatçılar ve galericiler teker teker başka bir merkez aradılar kendilerine. Sanatçılar Soho'daki loft'larını bir bir ünlü küresel moda mağazalarına bırakırken galeriler de Chelsea ve Meat Market denilen bölgeye doğru göç etti. Lakin göç edilen semtlerde hayat/halk yoktu. Oralar büyük, metrelerce uzunlukta ve yüksek atölyelerin, tuhaf yedek parçacıların, tekne, araba için tamir atölyelerinin bulunduğu insanların yaşamadığı semtlerdi. Hele meat market, et

pazarı adı üstünde etlerin kesildiği mezbahaların bulunduğu bir yer olması bakımından kokusu bile insana karşıydı, yaşanmayan yerlerin başında geliyordu. Galeriler ve sanatçılar, buralara taşındılar yine de. Ve büyük bir mücadele sonunda daha ucuza ve sonradan cool denilebilecek hayatlar kurmayı başardılar.

Avangard bir savaşçı gibi...

Önce onlar gitti kötü kokuların ve ıssızlığın ortasına derken bütün emlakçılar geldi... Avangard bir savaşçı gibi bütün çileleri çeken sanatçı ve galericiler olurken, giderek temizleşen semte taşınmalar, göçler başladı. Gece kulüpleri geldi. Bohemler geldi... Yaşam başladı.

Bu öyküyü kopyalayıp içine de Tophane saldırısını yapıştirarak bir okuma yapmayalım.

Bizde galericilerin ekonomik zorluklar nedeniyle indığı Tophane'de yaşam zaten var. Tarlabası'nda olduğu gibi... Sulukule'de olduğu gibi... Bütün bu şehrin her yeri yaşam alanı. O yüzden ıssız değil, kalabalık ve canlı. Bir Avrupa ya da Amerika kentinde olduğu gibi yine oralardan aldığımız ama eski dilde mutenalaştırma dediğimiz için yerli sandığımız bu kavramın burada kendine ait, özgün koşulları var. Mutenalaştırılan her semtin canı var. Almak kolay değil. Almak için onu öldürmeniz gerekiyor. Tarlabası'nda da Sulukule'de de yapılan budur. İçişleri Bakanlığı'nın desteğiyle... Yaşam alanlarına gidip orada sanat galericiliği yapmanın imkansızlığından bahsetmiyorum. Bu saldırı sanat galericiliğinin kıskırttığı bir saldırı da değil öte yandan.

Bu saldırı çerçevesinde tartışılan sanatın nasıl o semti kalkındırdığı, rant alanına çevirdiği fikrinden hareketle gevelemek çok sıkıcı. Beyoğlu'nun eski halini hatırlamak gerekiyor o zaman. Beyoğlu'na önce sanat galericileri mi geldi de Beyoğlu küresel bütün markaların caddesine dönüştü? İlk Beyoğlu'nu kim nezhileştirdi? Barlar mı? Hayal Kahvesi mesela? Jazz Stop? Bennetton mağazası? Robinson kitabevi? Akbank Sanat, belki iyi bir gösterge, sanatla pazarın önce sırt sırta daha sonra kol kola vermelerinin bir örneği olarak. Akbank Sanat önce Teknosa oldu sonra tekrar sergi merkezi... Önce sanat merkezi sonra mağaza sonra sanat merkezi...

Tophane saldırısı, son kertede bir mutenalaştırma operasyonunun semptomu değil, organize olmuş bir şiddettir. Ya iktidarın kullandığı ya da iktidara ulaşmak için kullanılan bir örgütlü şiddettir. Saldırı anında şiddet baskın gelmiştir. Olabilir. Bu bozuk paralarımı en yakın zamanda harcamayacağım anlamına da gelmez onları biriktireceğim anlamına da... ■

TOPHANE SALDIRISI, SON KERTEDE BİR MUTENALAŞTIRMA OPERASYONUNUN SEMPTOMU DEĞİL, ORGANİZE OLMUŞ BİR ŞİDDETTİR. YA İKTİDARIN KULLANDIĞI YA DA İKTİDARA ULAŞMAK İÇİN KULLANILAN BİR ÖRGÜTLÜ ŞİDDET!..